

Faktaunderlag: Så lite extra kan 5 inköp kosta när de är klimatsmarta

Materialkostnader är ofta en liten del av priset en konsument betalar för en vara. För att ge en uppfattning vad det kan kosta att leva i ett fossilfritt Sverige har vi därför sammanställt väntade, och i vissa fall uppmätta, kostnader för några inköp kan komma att kosta extra för konsumenten. Nedan presenteras kort kostnadsökningarna och var de hämtats ifrån.

Observera att beräkningarna enbart handlar om klimatpåverkan, och inte tar in andra hållbarhetsaspekter så som miljöpåverkan (användning av kemikalier, vattenförbrukning etc) eller arbetarnas villkor.

Bröd

Lantmännen har tagit fram mjöl från en fossilfri gård (>95% reduktion i värdekedjan). Bränslen, energi och gödsel är fossilfritt. Vissa mindre flöden som växtskyddsmedel, kalk med mera innehåller fortfarande fossila insatsvaror. Det har gjort att en limpa för 25 kronor behöver öka i pris med ungefär 50 öre för att täcka kostnaderna.¹

Bil

Produktionskostnaden för en bil av fossilfritt stål väntas bli ungefär 2 000 kronor högre enligt LKAB.² Siffran stärks av en studie från 2016 av Rootzén & Johansson, de visar att kostnadsökningen för en bil av fossilfritt stål blir ungefär €125 vid en utsläppskostnad för CO2 på €100/ton.³ Här använder vi den högre siffran, 2 000 kronor.

Bostad

Att ta fram kostnadsökningen för en bostad kräver vissa avvägningar och kommer med större osäkerhet. Dels spelar materialval stor roll, dels spelar markvärde och kapitalkostnader större roll för totalpriset vilket gör den relativa prisökningen svårare att ta fram.

Vi har valt att undersöka cement som är den största utsläppskällan för nybyggnation. Ungefär 40% av utsläppen när ett nytt hus byggs kommer från cement.⁴ Utsläppsfri cement väntas innebära att produktionskostnaden för en byggnad (flerlägenhetshus) ökar med 0,5%.⁵ Vi antar att den ökade produktionskostnaden fördelas jämnt över lägenheterna. En lägenhet för

¹ [Nu designar vi den första fossilfria värdekedjan för livsmedel | Lantmännen \(lantmannen.se\)](#)

² [Så mycket ökar priset på bilen med fossilfritt stål \(nyteknik.se\)](#)

³ Rootzén, Johan & Johansson, Filip, 2016. "Paying the full price of steel – Perspectives on the cost of reducing carbon dioxide emissions from the steel industry," Energy Policy, Elsevier, vol. 98(C), pages 459-469.

⁴ [Byggandets klimatpåverkan \(ivl.se\)](#) sid. 38-39 (cement är det som ger den absoluta majoriteten av utsläppen från betong)

⁵ [Forskningsrapport \(diva-portal.org\)](#)

3 miljoner blir ungefär 15 000 kronor dyrare. I Växjö, där studien gjordes, kostar en dyr nybyggd lägenhet på 80 kvm ungefär 3 miljoner och används som exempel.

Jeans

Boston Consulting Group, BCG, har utgått från ett par exempeljeans som kostar €40 producerade med konventionell värdekedja, och beräknar att med en klimatneutral värdekedja tillkommer kostnader på €1 extra. Utsläppen minskas genom återvinning, fossilfria transporter, åtgärder i jordbruk och fossilfria produktionsprocesser.⁶ €1 är en rimlig kostnadsökning för fossilfria jeans, om man som tankeexperiment isolerar växthusgasutsläpp och inte ser till andra hållbarhetsaspekter.

Flygresa

Enligt Energy Transition Commission blir en flygresa på 6 500 km 10—20%, eller \$40—80 dyrare om bränslet består av biobränsle eller syntetiskt bränsle.⁷ Till New York varierar biljetter mycket i pris, men för biljett på 6 500 kronor motsvarar en ökning på 1 000 kronor ungefär 15%.

Enligt biojetutredningen (se bild nedan) skulle en interkontinental resa 2030 kosta ungefär 800 extra och 2 000 kronor extra 2021. För att det ska bli verklighet krävs att en tillräckligt stor produktionsapparat byggs upp för att flygbolagen ska kunna välja bland flera leverantörer och på det sättet kunna få ner priset genom konkurrens.⁸

Hur mycket mer kostar biobränslet?

	2021	2025	2030
Merkostnad per liter	12	8	6
	ca 3 × fossil priset	ca 2 1/3 × fossila priset	ca 2 × fossila priset
Pris per liter biojet	18	14	12

Vad kostar det extra per resa på grund av inblandningen?

Merkostnad per typresa	2021 (1%)	2025 (5%)	2030 (30%)
Inrikes	3	10	41
Utrikes	6	19	78
Interkontinental	19	61	250

Vad kostar skulle det kosta med 100 procent biobränsle?

Merkostnad per typresa	2021	2025	2030
Inrikes	320	200	140
Utrikes	610	380	260
Interkontinental	1 960	1 220	830

⁶ [WEF Net Zero Challenge The Supply Chain Opportunity 2021.pdf \(weforum.org\)](#)

⁷ ETC 2020. [ETC MissionPossible FullReport.pdf \(energy-transitions.org\)](#)

⁸ [Biojet för flyget SOU 2019:11 \(regeringen.se\)](#)